5 JARIG jubileum

Jaarverslag FTAC 2021

Fair Trade Authority
Curaçao

VOORWOORD

Een mijlpaal is bereikt!

Met gepaste trots presenteren wij de vijfde editie van het jaarverslag van de Fair Trade Authority Curaçao.
In dit jaarverslag kijken we niet alleen terug op de werkzaamheden van de FTAC in 2021, maar werpen wij ook een bescheiden blik vooruit op het vijfjarige jubileum van de inwerkingtreding van de verbodsbepalingen van de Landsverordening inzake concurrentie in 2022.

Dit jaar wordt hoe dan ook een belangrijk jaar voor de FTAC. Het jaar zal in het teken staan van de evaluatie van de Landsverordening inzake concurrentie en de verantwoording aan de Staten, conform artikel 10.3 van de Landsverordening inzake concurrentie.

Vanuit onze advocacy taak zal de FTAC een (pro)actieve rol spelen bij dit evaluatieproces en zal de Minister van Economische Ontwikkeling met raad en daad bijstaan. Wij hopen dat de nieuwe fase waar de FTAC instapt een uitbreiding van onze taken en bevoegdheden met zich meebrengt. Concreet hopen wij te promoveren van de formalistische concentratiemelding naar het inhoudelijke concentratietoezicht. Daarnaast rekenen wij op de oprichting van een consumentenautoriteit onder de paraplu van de FTAC.

In 2021 was het bureau van de FTAC niet volledig bezet. Desondanks zijn er door het bureau verschillende onderzoeken verricht en heeft de FTAC in 2021 vijf beschikkingen vastgesteld, waaronder de eerste twee boetebeschikkingen. Deze boetebeschikkingen hebben de FTAC, als jonge autoriteit, ook meteen de eerste beroepzaken opgeleverd. Beide beroepzaken zullen in 2022 hun beslag vinden. De FTAC kijkt met interesse uit naar het resultaat van beide zaken. Het oordeel van het Gerecht is van toegevoegde waarde voor de FTAC in de verdere exercitie van onze wettelijke bevoegdheden. Het Jaar 2021 was daarmee ook na bijna 5 jaar nog steeds een jaar van eersten voor de FTAC.

5 JARIG jubileum

Tot slot hebben wij in 2021 afscheid genomen van de heer Roland van den Bergh als lid van de FTAC. We danken hem nogmaals voor zijn inzet als lid van de FTAC en plaatsvervangend voorzitter de afgelopen vier jaren.
De heer Gerard Bakker is door de Minister benoemd voor een tweede termijn als lid van de FTAC. Er is een werving gaande voor een derde lid.

Samen zullen wij ons blijven inzetten om gedegen inhoud te blijven geven aan de wettelijke taken van de FTAC.
In een tijd waar er een grote druk staat op de gemeenschapsmiddelen is ons adagium meer dan ooit integriteit, transparantie en accountability.

Willemstad, juni 2022

Miroslava I. Wedervoort, MSM
Voorzitter van de Fair Trade Authority Curaçao

Dr. Mr. Gerard J.C.M. Bakker
Lid van de Fair Trade Authority Curaçao

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING 4

1. HANDHAVING VAN DE VERBODSBEPALINGEN 5
   1.1 Kartelzaken in 2021 6
   1.2 Misbruik van machtpositiezaken in 2021 7

2. MELDINGEN VAN (MOGELIJKE) CONCENTRATIES 9

3. ADVIES AAN DE OVERHEID/ADVOCACY 12
   3.1 Uitvoeringsagenda Landspakket 13
   3.2 Advocacy 13

4. VOORLICHTING 14

5. SAMENWERKING 16
   5.1 Beoordelingskader samenwerking. 17
   5.2 Wanneer is het kartelverbod niet van toepassing? 17
   5.3 Beoordeling van enkele specifieke vormen van samenwerking 18
   5.4 Slot 19

6. KERNFEITEN FTAC 2021 20
   6.1 Werkzaamheden van de FTAC 21
   6.2 Onderzoek en handhaving 21
   6.3 Inrichting FTAC en Bureau van de FTAC 21
   6.4 Voorlichting 22
   6.5 Opleidingen en cursussen 22
   6.6 Overige kernfeiten 22

7. FINANCIEEL VERSLAG 2021 23
   7.1. Balans per 31 december 2021 (na resultaatbestemming) 24
   7.2. Staat van baten en lasten 2021 24
   7.3. Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 25
      7.3.1. Algemene toelichting 25
      7.3.2. Grondslagen voor de balanswaardering van activa en passiva 25
      7.3.3. Grondslagen voor de bepaling van het resultaat 26
   7.4. Toelichting op de balans 27
   7.5. Toelichting op de staat van baten en lasten 2021 28
   7.6. Afsluitende opmerkingen en ondertekening 30
   7.7. Analyse verschil uitkomst 2021 met budget 31

8. CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT 32

INLEIDING

Het mededingingsbeleid is gericht op het bewaken en bevorderen van de concurrentie, met ander woorden op het bewaken en bevorderen van de strijd om de gunst van de consument.

De FTAC zorgt er met name voor dat het proces van concurrentie, de strijd om de gunst van de klant, eerlijk verloopt. Mededingingsbeleid is er niet om de concurrent te beschermen.

Competities zijn er immers om uiteindelijk gewonnen te worden.

Een onderneming die niet-innoveert of inefficiënt produceert, zal de strijd om de consument verliezen en op termijn mogelijk van de markt verdwijnen. Ook kan de concurrentie worden gereduceerd en kunnen machtsposities worden gevormd door overname van een concurrent of afnemer/leverancier. Oneerlijke concurrentie voor de FTAC is kartelvorming, misbruik van economische machtspositie.

De Landsverordening inzake concurrentie kent daarom drie kernbepalingen die de FTAC in staat stellen het eerlijke verloop van het concurrentieproces te bewaken, te weten het verbod op kartelafspraken, het verbod op misbruik van een economische machtspositie en de meldingsplicht voor fusies of overnames van een bepaalde omvang. Daarnaast heeft de FTAC de wettelijke taak om gevraagd en ongevraagd de Minister van Economische Ontwikkeling te adviseren over de effecten op de concurrentie van bestaande en toekomstige wetgeving en beleidsvoornemens.

In hoofdstuk 1 wordt verantwoording afgelegd met betrekking tot de handhaving van de twee verbodsbepalingen door de FTAC. In het eerste deel van hoofdstuk 1 wordt een overzicht gegeven van wat er is bereikt op het gebied van het toezicht op het kartelverbod en in het tweede deel van hoofdstuk 1 wordt teruggeblikt op welke zaken er in 2021 hebben gespeeld op het gebied van misbruik machtspositie.

In hoofdstuk 2 beschrijft de FTAC welke activiteiten hebben plaatsgevonden op het gebied van de plicht tot het melden van fusies en overnames. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de adviseringstaak aan de overheid. In hoofdstuk 4 worden de activiteiten op het gebied van communicatie en voorlichting gedurende 2021 beschreven.

Hoofdstuk 5 bevat een uitgebreide uiteenzetting over welke vormen van samenwerking zijn toegestaan zonder dat deze direct leiden tot een overtreding van het kartelverbod. Hoofdstuk 6 geeft een overzicht van de kernfeiten van 2021. Hoofdstukken 7+ 8 bevatten de financiële verantwoording in de vorm van het financiële jaarverslag en de daarbij behorende overige gegevens en het laatste hoofdstuk bevat de controleverklaring van de onafhankelijke accountant.

mr. Varressa Elisabeth
Directeur van de Fair Trade Authority Curaçao

1. HANDHAVING VAN DE VERBODSBEPALINGEN

1.1. Kartelzaken in 2021

Afspraken tussen ondernemingen of besluiten van een ondernemersvereniging die ertoe strekken of tot gevolg hebben dat de concurrentie op de Curaçaose markt, of een deel daarvan, afneemt, zijn meestal schadelijk voor de consument. De FTAC besteedt daarom veel van haar tijd aan het opsporen en beëindigen van dergelijke afspraken. Om overtredingen effectief op te kunnen sporen, geeft de Landsverordening inzake concurrentie de FTAC bepaalde opsporingsbevoegdheden en is eenieder gehouden medewerking te verlenen aan de FTAC.

Net als in 2020 lag in 2021 het zwaartepunt van de kartelonderzoeken in de markt voor het personenvervoer.

Touroperators Megapier

De FTAC is in 2020 n.a.v. een tip van een touroperator een onderzoek gestart naar een mogelijke prijsafspraak tussen Curaçao Ports Authority (CPA) en de postpaid touroperators die toeristische rondritten verzorgen vanaf de Megapier. CPA zou de touroperators verplichten een minimumprijs voor een toeristische rondrit te hanteren van $20 per persoon.

De FTAC concludeerde in deze zaak op basis van het uitgevoerde onderzoek dat de prijsafspraak tussen CPA, als beheerder van de Megapier, en de postpaid touroperators in strijd is met het kartelverbod.

Op 30 juli 2021 is de definitieve beschikking gepubliceerd waarin aan CPA en de postpaid touroperators een bindende aanwijzing wordt opgelegd.

> Bezwaar Curaçao Public Aquarium

Curaçao Public Aquarium, beter bekend als Curaçao Sea Aquarium, één van de in de beschikking genoemde touroperators, heeft bezwaar aangetekend tegen deze beschikking. De Bezwaarcommissie van de FTAC, onder Voorzitterschap van mevrouw mr. M. van Mossel, heeft na een schriftelijke reactie te hebben gevraagd en ontvangen van het onderzoeksteam beide partijen in een hoorzitting gehoord.

Uit het in bezwaar door Sea Aquarium overgelegde contract bleek alsnog dat zij actief is op de prepaid markt. In de bestreden beschikking van de FTAC werd immers op basis van het uitgevoerde onderzoek gesteld dat touroperators niet zowel op de prepaid als op de postpaid markt actief (mogen) zijn. De bezwaarcommissie meende dat daarmee voldoende was vast komen te staan dat Sea Aquarium geen post-paid touroperator is.

Gelet hierop heeft de FTAC bestreden beschikking voor zover het Sea Aquarium betreft herroepen. De FTAC heeft zich in haar beschikking van 21 december 2021 op dit bezwaarschrift zich alsnog op het standpunt gesteld dat Sea Aquarium niet als overtreder van artikel 3.1, eerste lid, van de Landsverordening inzake concurrentie is aan te merken. Voor de overige partijen die in de oorspronkelijke beschikking (beschikking in primo) zijn opgenomen heeft deze beslissing op het bezwaarschrift van Curaçao Public Aquarium geen gevolgen.

Sanctiebesluit weigering medewerking door DCTA

In 2020 was de FTAC een onderzoek gestart naar de weigering van taxivereniging DCTA te voldoen aan de verplichting tot medewerking op basis van artikel 6.2, vijfde lid van de Landsverordening inzake concurrentie. In 2021 is het rapport opgesteld naar aanleiding van de uitkomsten van dit onderzoek. Een dergelijk rapport wordt opgesteld indien op basis van de uitkomsten van het onderzoek een redelijk vermoeden bestaat dat een overtreding is begaan en dat daarvoor een bestuurlijke boete dient te worden opgelegd.

Na het opstellen van het rapport is het dossier door het onderzoeksteam overgedragen aan het sanctieteam bestaande uit medewerkers van het bureau die niet betrokken waren bij het opstellen van het rapport. Dit sanctieteam heeft het rapport toegestuurd aan taxivereniging DCTA en hen in de gelegenheid gesteld om mondeling of schriftelijk haar zienswijze te geven op dit rapport. DCTA heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt. Vervolgens heeft het sanctieteam een boetebeschikking wegens het niet voldoen aan de medewerkingsplicht opgesteld en DCTA een boete opgelegd van NAf. 68.600,-. De FTAC heeft pas na publicatie van deze boetebeschikking een reactie mogen ontvangen van de twee bij de Kamer van Koophandel geregistreerde bestuurders van DCTA. De FTAC heeft hen wederom gewezen op de openstaande rechtsmiddelen van bezwaar en beroep en de eisen die daaraan worden gesteld.

> Beroep DCTA

DCTA heeft vervolgens op 29 oktober 2021 beroep ingesteld bij het Gerecht in eerste aanleg. De FTAC heeft door middel van een verweerschrift gereageerd op de door DCTA aangevoerde gronden voor beroep. De FTAC verwacht dat dit beroep medio 2022 door het gerecht behandeld zal worden.

Brancheregels VIPP & VAE

In het voorjaar van 2021 is de FTAC de voorbereidingen gestart voor mogelijkheden van een sectoronderzoek in de markt van geneesmiddelen verstrekking. Aanleiding voor het starten van dit verkennend onderzoek was berichtgeving in de media.[1] De FTAC heeft in deze voorbereidende fase de brancheregels van de Vereniging van Importeurs van Pharmaceutische Producten (VIPP) en de Vereniging van Apothekers en Eigenaars (VAE) opgevraagd. De FTAC heeft beide ondernemersverenigingen een formeel informatieverzoek gestuurd en uitgenodigd voor een gesprek.

De FTAC heeft later in 2021, op basis van een prioriteitsafweging, moeten besluiten de voorbereiding van dit sectoronderzoek in ieder geval tijdelijk te staken. Mogelijk dat dit later weer wordt opgepakt.

Informele zienswijze overeenkomst tussen ondernemingen

De FTAC werd in 2021 benadert door een onderneming met het verzoek een verklaring af te geven dat een overeenkomst tussen onderneming A en onderneming B voor de promotie van een door onderneming B ontwikkelde – en beheerde mobiele telefoon applicatie voor het boeken van ritten voor personenvervoer op de percelen van onderneming A geen overtreding van Landsverordening inzake concurrentie was.

De FTAC benadrukt dat het afgeven van zogenoemde negatieve verklaringen op verzoek van een partij, dat wil zeggen verklaringen dat een situatie géén inbreuk op het mededingingsrecht vormt, niet de functie is van de FTAC. De FTAC meende echter dat het met betrekking tot deze concrete situatie het zinvol en waardevol was om haar zienswijze te geven. De FTAC heeft daarom in de vorm van een informele zienswijze aangegeven hoe zij op basis van de verstrekte informatie tegen de situatie aankeek.[2]

De conclusie van de FTAC was dat het in dit geval een afspraak in een verticale relatie (dienstverlener – afnemers) betrof waarbij een beperkt aantal partijen betrokken is en daardoor de bagateluitzondering van toepassing is.[3]

Signaal mogelijke kartelvorming personenvervoer

Behalve dat de FTAC met betrekking tot de promotie van een door een dienstverlener ontwikkelde en beheerde mobiele telefoon applicatie voor het boeken van ritten voor personenvervoer een informle zienswijze heeft afgegeven is door de FTAC een melding ontvangen met betrekking tot een mogelijke overtreding van het kartelverbod met een in eerste instantie vergelijkbare inhoud.

Uit met de melder gevoerde gesprekken blijkt echter dat de dienstverlener niet alleen de betreffende dienst aanbiedt aan ondernemingen actief in het personenvervoer, maar zich intensief met de bedrijfsvoering bemoeit, de marketing- en communicatie verzorgt, het commerciële beleid uitstippelt en uitvoert voor de ondernemingen die van haar applicatie gebruik maken. Hierdoor is mogelijk niet langer sprake van een verticale relatie tussen dienstverlener en afnemers. Ook is door afspraken tussen een brancheverenigingmet de dienstverlener een veel groter aantal partijen bij de afspraak betrokken.

Het voorbereidend onderzoek van de FTAC naar een mogelijke overtreding van het kartelverbod in deze zaak wordt in 2022 voortgezet.

1.2. Misbruik van machtspositiezaken in 2021

In 2021 heeft de FTAC een formele klacht en twee signalen ontvangen over mogelijk misbruik machtspositie. Ten opzichte van 2020 betekende dit een lichte daling van het aantal onderzoeken naar misbruik machtspositie.

Onderzoeken naar mogelijk misbruik van een economische machtspositie zijn per definitie géén eenvoudige onderzoeken voor een mededingingsautoriteit. Een overtreding van het verbod op misbruik van een economische machtspositie vaststellen, vereist dat moet worden aangetoond dat aan alle elementen uit de verbodsbepaling zoals opgenomen in de Landsverordening inzake concurrentie is voldaan. Allereerst moet worden aangetoond dat een onderneming een machtspositie heeft op de markt.

Hiervoor is een gedetailleerd onderzoek nodig naar de specifieke markt(en) waarop een onderneming actief is en het mogelijk misbruik heeft plaatsgevonden. Het hebben van een machtspositie is op zichzelf bovendien niet verboden. Het misbruiken van een dergelijke sterke positie op de markt is verboden. Het mogelijke misbruik kan bestaan uit uitsluiting van (mogelijke) concurrenten of het uitbuiten van afnemers. Ook dit misbruik zal de FTAC aan moeten tonen. En zelfs dan kan nog niet zomaar worden geconcludeerd dat een gedraging misbruikelijk is, omdat er mogelijk een objectieve rechtvaardiging bestaat voor dat gedrag. Om een onderzoek naar misbruik van een economische machtspositie succesvol tot een einde te kunnen brengen, moeten al deze elementen op een wettelijk overtuigende wijze worden aangetoond en onderbouwd. Onderzoeken naar mogelijk misbruik van een economische machtspositie leggen daardoor vrijwel altijd een grootbeslag op de onderzoekscapaciteit van mededingingsautoriteiten, zoals de FTAC.

Klacht Stichting Federatie van Zorginstellingen tegen ENNIA Caribe Leven

De FTAC heeft eind 2021 beschikt op een door de Stichting Federatie van Zorginstellingen (SFZ) tegen ENNIA Caribe Leven N.V. ingediende klacht. De klager verzocht de FTAC om handhavend op te treden tegen ENNIA Caribe Leven N.V., omdat deze onderneming volgens de klager misbruik maakte van haar machtspositie als bedoeld in artikel 4.1 van de Landsverordening inzake concurrentie.

[1] O.a. Antiliaans Dagblad d.d. 30 september 2020 'Botika's en leveranciers in de clinch'.
[2] https://ftac.cw/informele-zienswijze-overeenkomst-tussen-ondernemingen/
[3] Zie artikel 3.2. Landsverordening inzake concurrentie.

De FTAC heeft in haar beschikking de aanvraag tot handhavend optreden tegen ENNIA Caribe Leven N.V. vanwege misbruik van machtspositie ongegrond verklaard, omdat de FTAC na onderzoek moest concluderen dat doordat het Gerecht de noodregeling over entiteiten van ENNIA heeft uitgesproken, de handelingen van de CBCS/ENNIA waar de klacht op gericht was niet onder het toepassingsbereik van de Landsverordening inzake concurrentie vielen.

Doordat de noodregeling over ENNIA is uitgesproken en de Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten (CBCS) uitsluitend zeggenschap heeft over ENNIA, handelt ENNIA voor wat betreft de gedragingen waartegen de klacht was gericht onder instructie van de CBCS. De CBCS handelt daarbij vanuit haar wettelijke taak, opgedragen in de Landsverordening Toezicht Verzekeringsbedrijf en niet als onderneming. De bepalingen met betrekking tot misbruik van machtspositie in de Landsverordening inzake concurrentie richten zich expliciet tot ondernemingen. Doordat ENNIA/de CBCS in dit geval niet handelen als onderneming, is de Landsverordening inzake concurrentie niet van toepassing op de instantie waartegen de klacht was gericht.

Eind december 2021 heeft de FTAC een pro forma bezwaarschrift ontvangen van de Stichting Federatie van Zorginstellingen. De FTAC heeft SFZ een redelijke termijn gegeven om de gebreken in het bezwaarschrift te herstellen. De SFZ heeft nagelaten binnen de gestelde termijn haar pro forma bezwaarschrift aan te vullen. Het bezwaarschrift is vervolgens niet ontvankelijk verklaard wegens het niet voldoen aan de bij wet gestelde vereisten voor het in behandeling nemen van het bezwaar of beroep.

Signaal uitvaartorganisaties

De FTAC heeft begin 2021 een signaal ontvangen over mogelijk misbruik van een machtspositie dan wel marktverdeling door enkele ondernemingen actief op de markt voor uitvaartverzekeringen en/of het verzorgen van uitvaarten. De klacht had betrekking op de wederkerige weigering van twee uitvaartondernemingen om verzekerden van andere uitvaartondernemingen op de aan hun onderneming verbonden begraafplaats toe te laten.

N.a.v. het signaal heeft de FTAC met de signaalgever gesproken. Uit het preliminaire verkennend onderzoek bleek dat onduidelijk is hoe vaak een vergelijkbare situatie voorkomt. Bovendien bleken de betrokken ondernemingen in voorkomende gevallen, hoewel mogelijk met tegenzin, samen tot een oplossing zijn gekomen. Ook de algemene welvaartseffecten van een mogelijke afspraak, die indien deze bewezen kon worden een hardcore overtreding betreft, lijken zeer beperkt. De FTAC heeft op basis van de uitkomsten van dit preliminaire onderzoek en toetsing aan het prioriteitenbeleid signaalgever geïnformeerd dat het signaal geen aanleiding vormt om een onderzoek te starten.

De FTAC heeft dit signaal besproken met Fundashon pa Konsumido in het periodiek overleg tussen beide organisaties. Fundashon pa Konsumido blijkt relatief vaak benaderd te worden met vragen inzake uitvaartverzekeraars. De FTAC en Fundashon pa Konsumido overwegen daarom in 2022 via internet gezamenlijk een inventariserend onderzoek naar deze sector(en) te starten.

Signaal scheepsbevoorrading

De FTAC heeft ook een melding ontvangen van een op Curaçao actieve onderneming op de markt voor scheepsbevoorrading over een andere onderneming op deze markt. Deze onderneming maakte zich volgens de melder schuldig aan een marktgedrag dat indruist tegen het “concept van business ethics”.

De FTAC heeft de melder geïnformeerd dat de melding geen aanleiding vormde om een handhavingsonderzoek te starten. De FTAC heeft geconcludeerd dat de partij waartegen de melding was gericht géén machtspositie heeft op de markt van scheepsbevoorrading. Daarnaast was het onwaarschijnlijk dat het beschreven gedrag misbruikelijk is in de zin van de Landsverordening inzake concurrentie

2. MELDINGEN VAN (MOGELIJKE) CONCENTRATIES

In haar jaaragenda voor de jaren 2020-2021 heeft de FTAC de verwachting uitgesproken dat als gevolg van de uitbraak van de COVID-19 crisis ondernemingen mogelijk toenadering tot elkaar zoeken en mogelijk samenwerkingsverbanden zullen aangaan om deze crisis te overleven. Ook in 2021 werd bevestigd dat dit inderdaad het geval is. Diverse ondernemers hebben direct of via een gemachtigde bij de FTAC informatie ingewonnen over of en wanneer een mogelijke concentratie bij de FTAC gemeld moet worden.

Om aan deze informatiebehoefte bij ondernemers tegemoet te komen, heeft de FTAC in 2020 verschillende voorlichtingsactiviteiten ontplooid. Deze voorlichtingsactiviteiten waren erop gericht om ondernemers te helpen samenwerkingsafspraken binnen de kaders van de Landsverordening inzake concurrentie te maken.

De heer Wessel Geursen heeft in dit verband op 20 mei 2021 een webinar verzorgd voor de FTAC. Dhr. Geursen is een mededingingsjurist, docent, onderzoeker en adviseur met jarenlange expertise op het gebied van mededingingsvraagstukken. Tijdens dit webinar zijn de essentiële begrippen en parameters met betrekking tot de meldingsplicht van concentraties zoals opgenomen in de Landsverordening inzake concurrentie nader toegelicht.

In 2021 heeft de FTAC twee meldingen van (mogelijke) concentraties ontvangen, te weten de overname van Aon Antillen Holding N.V. door Navigator Insurance Consultants en de overname van Banco di Caribe N.V. door United Group Holding B.V. Daarnaast heeft de FTAC in 2021 het sanctiebesluit wegens het niet melden door accountantskantoor Ernst & Young van de, volgens de FTAC wél meldingsplichtige, overname van concurrent KDC/KPGM.

Melding overname Aon Antillen Holding N.V. door Navigator Insurance Consultants

De FTAC heeft een concentratiemelding ontvangen van Navigator Insurance Consultants (NIC). In de melding wordt door NIC aangegeven dat zij het voornemen heeft via een Sale and Purchase Agreement alle aandelen in Aon Antillen Holding N.V. en haar dochterondernemingen ("Aon") over te nemen.

De betrokken ondernemingen zijn volgens de melding beide op Curaçao actief als verzekeringstussenpersoon. NIC is een op Curaçao actieve verzekeringstussenpersoon ('insurance broker') die zich specifiek richt op verzekeringsoplossingen voor de groot zakelijke markt. Aon maakt deel uit van het wereldwijde netwerk van Aon plc. Aon is op Curaçao eveneens actief als verzekeringstussenpersoon.

Partijen moesten de concentratie op basis van sectorspecifieke wetgeving ook melden bij de Centrale Bank voor Curaçao en Sint-Maarten, Centrale Bank van Aruba en de Autoriteit Financiële Markten in Nederland. Op het moment van melding bij de FTAC hadden deze sectorspecifieke toezichthouders nog geen goedkeuring verleend aan de overname en de concentratie nog niet tot stand gebracht.

Melding overname Banco di Caribe N.V. door United Group Holding B.V.

De FTAC heeft op 7 december 2021 een melding ontvangen van de overname van alle aandelen in het kapitaal van Banco di Caribe N.V. (Banco di Caribe) door United Group Holdings B.V. (United). In de melding is aangegeven dat op 11 september 2021 een koopovereenkomst is getekend tussen de verkopende partij ENNIA Caribe Holding N.V. (ECH) - vertegenwoordigd door de Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten (CBCS) - en United Group Holdings B.V. (United).

United is een passieve houdstervennootschap en houdt (in)direct belangen in het kapitaal van dochtermaatschappijen. United heeft 11 dochtermaatschappijen welke statutair zijn gevestigd op Curaçao. Deze dochtervennootschappen zijn actief in de internationale financiële dienstverlening en bieden onder andere trustdiensten aan. Eén van de dochtervennootschappen van United is United International Bank N.V., zijnde een zelfstandig opererende bank met een internationaal klantenbestand.

Banco di Caribe biedt lokale particulieren en zakelijke cliënten particuliere - en commerciële bancaire diensten aan.

De overname omvat naast alle bancaire activiteiten van Banco di Caribe op Curaçao, Aruba, Bonaire en Sint-Maarten, de verzekerings- en investeringsactiviteiten van Van der Lubbe Assurantiën N.V., Bancarib Real Insurance Curaçao N.V. en BdC Investments B.V.

Voorafgaand aan de verwerving van alle aandelen van Banco di Caribe dient goedkeuring van de toezichthoudende autoriteiten, de CBCS en de Centrale Bank van Aruba (CBA) te worden verkregen. Op het moment van melding waren ECH en United nog in afwachting van de schriftelijke goedkeuring van de CBCS en de CBA.

Sanctiebesluit EY

In 2020 heeft de FTAC het onderzoek naar een mogelijke overtreding van artikel 5.2, lid 1 van de Landsverordening inzake concurrentie, het niet melden van een mogelijk meldingsplichtige concentratie, afgerond met opmaken van een rapport. In dit rapport werd het vermoeden van een overtreding van de meldingsplicht door Ernst & Young Accountants bij de overname van KDC Interim (het voormalige KPMG Dutch Caribbean) door het onderzoeksteam van de FTAC onderbouwd.

In 2021 heeft een sanctieteam, bestaande uit medewerkers van de FTAC die niet betrokken waren bij het onderzoek en/of het opstellen van het rapport en (in dit specifieke geval) onder leiding van de heer Cees Dekker, een non-governmental advisor van de FTAC, de besluitvorming binnen de FTAC over het al dan niet opleggen van een boete en de hoogte hiervan voorbereid. Hierbij is door het sanctieteam, na de inhoud van het rapport te hebben bestudeerd, conform artikel 7.11 van de Landsverordening inzake concurrentie de schriftelijke en mondelinge zienswijze van EY gevraagd en ontvangen.

Op basis van het bovengenoemde onderzoek en de zienswijzen conform artikel 7.11 van de Landsverordening inzake concurrentie ingediend door partijen, is de FTAC in haar vergadering van 1 juni 2021 tot de conclusie gekomen dat er sprake is van een overtreding van de meldingsplicht door EY en dat daarvoor, conform het boetebeleid[4] van de FTAC een boete van NAf. 400.000,– dient te worden opgelegd.

De FTAC besloot in een tweede beschikking in deze zaak dat KDC geen boete zal worden opgelegd omdat op KDC geen meldingsplicht rustte.

EY is op 6 augustus 2021 rechtstreeks bij het Gerecht in beroep gegaan tegen deze beschikking van de FTAC. De FTAC heeft, in reactie op het door EY ingediende beroepschrift, een verweerschrift ingediend. De verwachting is dat het beroep van EY medio 2022 ter zitting door het Gerecht zal worden behandeld.

[4] https://ftac.cw/wp-content/uploads/2020/04/202004-Besluit-Vaststelling-Boetebeleid.pdf

3. ADVIES AAN DE OVERHEID /ADVOCACY

3.1 Uitvoeringsagenda Landspakket

Op 2 november 2020 ondertekenden Curaçao en Nederland de onderlinge regeling voor de uitvoering van het Landspakket Curaçao. De uitvoeringsagenda bevat maatregelen gericht op de realisatie van een breed palet aan hervormingen en investeringen. De FTAC wordt in het uitvoeringsplan genoemd in het kader van het realiseren van kostenverlaging als gevolg van schaalvoordelen.

De FTAC is gevraagd een brochure te realiseren over de mogelijkheden van samenwerking in de branche om tot schaalvergroting te komen en schaalvoordelen te realiseren. Het Ministerie van Economische Ontwikkeling heeft de FTAC tevens gevraagd mee te denken over het vergroten van de concurrentie onder de onder noodzakelijke zakelijke dienstverleners (accountant, notaris, belastingadviseur, consultants, etc.).
Deze projecten zullen waarschijnlijk begin 2022 nader vorm krijgen.

3.2 Advocacy

Evenals in voorgaande jaren heeft de FTAC ook in 2021 Aruba en Sint-Maarten, door middel van het delen van informatie en ervaringen, bijgestaan bij de daar lopende initiatieven om de mededinging te bevorderen. Op Aruba is in 2020 door het parlement ingestemd met Mededingingsverordening. Bij de implementatie daarvan hoopt Aruba te kunnen leren van de ervaringen die op Curaçao de afgelopen jaren zijn opgedaan.

Eind 2020 heeft de FTAC via de Minister van Economische Ontwikkeling een adviesverzoek zoals bedoeld in artikel 2.17 van de Landverordening inzake concurrentie van de Minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning mogen ontvangen. In dit adviesverzoek werd de FTAC verzocht te adviseren over de effecten op de concurrentie van de bepalingen opgenomen in de Landsverordening Personenvervoer (P.B. 1969, no. 23) met betrekking tot het vervoer per Toerwagen.

De FTAC heeft hiertoe een zogenoemde competition assessment uitgevoerd. De FTAC heeft hierbij gebruik gemaakt van de Competition Assessment Toolkit van de Organisaton for Economic Co-operation and Development (OECD).

Het advies dat begin 2022 is aangeboden aan de Minister van Economische Ontwikkeling concludeert dat in deze specifieke vorm van personenvervoer tegen betaling meer marktwerking mogelijk is en de focus van eventuele nieuwe regulering te richten op de waarborging van een minimale kwaliteit van het geboden vervoer en niet op de kwantiteit van het aantal aanbieders en voertuigen, zoals nu het geval is.

De FTAC heeft een online voorlichtingssessie verzorgd voor de beleidsambtenaren van het Ministerie van Economische Ontwikkeling. Onderwerp van de voorlichtingssessie was de mogelijkheid van maximum prijsregulering en daarvan afwijkende prijsafspraken in het taxivervoer. De FTAC heeft in dit overleg aangegeven dat ook een afspraak tussen ondernemers of binnen een ondernemersvereniging om een lagere prijs te hanteren dan de wettelijk vastgestelde maximumprijs onder het kartelverbod valt. Ook een dergelijke afspraak beperkt immers de (prijs)concurrentie, zonder een dergelijke afspraak was de prijs voor de consument immers mogelijk nog lager.

4.

4. VOORLICHTING

Sinds haar oprichting in 2017 heeft de FTAC geïnvesteerd in voorlichting, zodat het grote publiek bekend kan raken met de Landsverordening inzake concurrentie en de taken en bevoegdheden van de FTAC. Ook in 2021 is hierin aanzienlijk geïnvesteerd.

Voorlichtingsfilmpjes

Afgelopen jaar heeft de FTAC als onderdeel van haar voorlichtingsactiviteiten een drietal korte animatie-filmpjes gemaakt, waarin de kernbegrippen uit de Landsverordening inzake concurrentie aan de orde komen en op een simpele en toegankelijke manier nader worden uitgelegd. De FTAC beoogt hiermee de kennis over de verbodsbepalingen uit de Landsverordening inzake concurrentie te vergroten, maar ook de meerwaarde van de FTAC over te brengen en draagvlak te creëren voor de functie van de FTAC voor consumenten in het algemeen en ondernemers in het bijzonder.

Deze filmpjes zijn te vinden op de website van de FTAC: Door de QR code te scannen met uw telefoon, wordt u direct naar filmpjes gebracht.

Eerlijke concurrentie

Kartels

Machtsmisbruik

Webinar Meldingsplicht Concentraties

Zoals in het voorgaande hoofdstuk over de meldingen van (mogelijke) concentraties al is vermeld heeft de FTAC in 2021 haar eerste serie van webinars afgerond met een webinar over de Meldingsplicht Concentraties.
De FTAC heeft, zoals in de jaaragenda werd aangegeven, specifiek voor dit onderwerp gekozen omdat zij verwachtte dat in reactie op de economische gevolgen van de COVID-19 pandemie bedrijven meer en hechter zouden gaan samenwerken.

Dit gratis webinar werd gegeven door de heer Wessel Geursen, specialist op het gebied van mededingingsrecht. Dhr. Geursen is een mededingingsjurist, docent, onderzoeker en adviseur met jarenlange expertise op dit gebied. Het webinar is integraal terug te vinden op de Facebook pagina van de FTAC:

Door de QR code te scannen met uw telefoon, gaat u via onze FB pagina direct naar het webinar.

Daarnaast heeft de FTAC overleg gevoerd en voorlichting gegeven over haar werkzaamheden en bevoegdheden aan verschillende personen, ondernemingen en andere organisaties, zoals onder andere de Centrale Bank van Curaçao en Sint-Maarten, Stichting Consumenten Belangen.

5. SAMENWERKING

De Landsverordening inzake concurrentie waarborgt een effectieve en eerlijke concurrentie. Voor een effectieve en eerlijke concurrentie geldt als uitgangspunt dat ondernemingen onafhankelijk van elkaar hun marktgedrag bepalen. Alle vormen van samenwerking tussen ondernemingen die ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de concurrentie op de Curaçaose markt of een deel daarvan merkbaar wordt verhinderd, beperkt of vervalst, vormen een overtreding van het kartelverbod en zijn verboden. Echter in bepaalde gevallen is juist samenwerking tussen concurrenten bevorderlijk voor de concurrentie en de economie als geheel. Door samen te werken kunnen ondernemingen bijvoorbeeld actief worden op markten of investeringen doen die leiden tot een technische of economische vooruitgang waar dat zonder samenwerking niet mogelijk zou zijn geweest.

Met dit hoofdstuk wil de FTAC ondernemingen en brancheorganisaties voorlichten over hoe zij zelf een inschatting kunnen maken van welke vormen van samenwerking tussen concurrenten zijn toegestaan en voor een ontheffing in aanmerking komen en welke niet.
In het vervolg van dit hoofdstuk zal eerst het algemene kader van de mededingingsrechtelijke beoordeling van samenwerking tussen concurrenten worden besproken, zoals deze in hoofdstuk 3 over kartelverbod van de Landsverordening inzake concurrentie beschreven wordt. Daarna zal de toelaatbaarheid van een aantal geregeld voorkomende samenwerkingsvormen tussen concurrenten worden behandeld. Hierbij moet worden opgemerkt dat dit hoofdstuk slechts een globaal overzicht geeft van de wetgeving en de beschikkingenpraktijk/jurisprudentie. De uiteindelijke beoordeling is áltijd afhankelijk van de concrete omstandigheden van het geval.

5.1 Beoordelingskader samenwerking

Welke gedragingen vallen onder het kartelverbod?
De Landsverordening inzake concurrentie beoogt een effectieve en eerlijke concurrentie te waarborgen. Daarbij geldt als uitgangspunt dat ondernemingen onafhankelijk van elkaar hun marktgedrag bepalen. Daarom zijn kartelafspraken in artikel 3.1, eerste lid van de Landsverordening inzake concurrentie verboden.
In het tweede lid van artikel 3.1 wordt een opsomming gegeven van hardcore concurrentiebeperkende afspraken die altijd een overtreding van het kartelverbod opleveren. Het betreft afspraken tussen (potentiele) concurrenten die betrekking hebben op:

- Het bepalen van verkoopprijzen of andere verkoopvoorwaarden.
- Het bepalen van inschrijfprijzen of andere biedingsvoorwaarden bij aanbestedingen.
- Het beperken of controleren van productie of afzet (bijv. het stilleggen van fabrieken).
- Het verdelen van markten (bijv. geografische verdeling of de verdeling van klanten).

Deze afspraken zijn altijd schadelijk voor de consument. De FTAC geeft dan ook een hoge prioriteit aan het opsporen en beëindigen van dergelijke afspraken.

Meer informatie over het kartelverbod kunt u vinden op de website van de FTAC en in de brochure over het kartelverbod (https://ftac.cw/wp-content/uploads/2017/07/Brochure-kartelverbod.pdf).

5.2 Wanneer is het kartelverbod niet van toepassing?

De Landsverordening inzake concurrentie kent drie soorten uitzonderingen op het kartelverbod: de bagateluitzondering, de ontheffing op basis van aantoonbare efficiëntieverbeteringen en de vrijstelling op basis van een Landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Deze uitzonderingen gelden niet voor de hierboven opgesomde hardcore concurrentiebeperkingen.

Bagateluitzondering
Als het marktaandeel[5] van de bij een afspraak betrokken ondernemingen minder dan 30% bedraagt en er geen sprake is van een hardcore concurrentiebeperking, dan geldt het kartelverbod in beginsel niet.[6]

Gezien de marktverhoudingen worden deze afspraken van een te geringe betekenis geacht (bagatel) om schadelijk te kunnen zijn. De gedachte is dat wanneer ondernemingen gezamenlijk slechts een beperkt marktaandeel hebben, zij niet in staat zijn de concurrentie effectief dan wel merkbaar[7] te beperken. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat, wanneer het marktaandeel meer dan 30% bedraagt het kartelverbod volledig van toepassing is, tenzij de afspraak/overeenkomst in aanmerking komt voor een ontheffing.

De bagateluitzondering is niet van toepassing op hardcore overtredingen, omdat deze altijd schadelijk zijn voor de concurrentie, en dus altijd (per se) verboden.

Ontheffing verbod
Concurrentiebeperkende afspraken die onder het bereik van het kartelverbod vallen, maar die geen hardcore overtreding zijn en dus niet per se verboden zijn, kunnen in bepaalde gevallen een positieve bijdrage leveren aan de economische ontwikkeling van Curaçao. Hiervan is sprake wanneer de economische voordelen van de concurrentiebeperking opwegen tegen de nadelen ervan.
Dergelijke afspraken tussen ondernemingen komen mogelijk in aanmerking voor een ontheffing van het kartelverbod.

5 Voor richtsnoeren met betrekking tot het bepalen van het marktaandeel van de betrokken ondernemingen wordt verwezen naar de bekendmaking van de Europese Commissie inzake de bepaling van de relevante markt voor het gemeenschappelijke mededingingsrecht (97/C 372/03). https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997Y1209(01)&from=EN
6 Zie paragraaf 3.2. (artikel 3.2 t/m 3.4) van de Landsverordening inzake Concurrentie.
7 Als uitzondering op deze regel kan de FTAC, indien een afspraak ondanks een lager marktaandeel dan 30% toch in aanzienlijke mate afbreuk doet aan de concurrentie, bij beschikking het kartelverbod alsnog van toepassing verklaren.

Om in aanmerking te komen voor een ontheffing moet de gemaakte of de te maken afspraak voldoen aan alle vier de volgende criteria:[8]

1. de afspraak moet bijdragen tot verbetering van de productie of distributie dan wel een technische/economische vooruitgang opleveren; en
2. de voordelen die voortvloeien uit de afspraken moeten voor een redelijk deel ten goede komen aan de gebruikers; en
3. de concurrentie mag niet verder worden beperkt dan strikt noodzakelijk is; en
4. er moet in de markt voldoende concurrentie overblijven.

De kern van de voorwaarden voor ontheffing is dat de voordelen van de afspraak voor afnemers dienen op te wegen tegen de nadelen en deze voordelen voor een redelijk deel ten goede komen aan de gebruikers. Dit impliceert dat de gebruikers van de in de afspraak betrokken producten of diensten gecompenseerd moeten worden voor de negatieve gevolgen van de concurrentiebeperking, bijvoorbeeld door een lagere prijs of een betere kwaliteit. Het betreft een ontheffing voor afspraken die onder het bereik van het kartelverbod vallen, zonder een dergelijke ontheffing is het kartelverbod dus onverkort van toepassing en kan de FTAC handhavend optreden. Het is aan de aanvrager van een ontheffing om aan te tonen dat aan alle vier de criteria wordt voldaan. Het noodzakelijke formulier om een ontheffing aan te vragen is op de website van de FTAC gepubliceerd.[9]

Vrijstelling

De laatste wettelijk geregelde uitzondering is de vrijstelling voor specifieke categorieën overeenkomsten, besluiten of gedragingen op basis van een Landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Het uitgangspunt is hierbij opnieuw dat de categorieën van overeenkomsten leiden tot een efficiëntieverbetering. Deze categorieën van overeenkomsten moeten aan dezelfde vier hierboven beschreven criteria voldoen.[10]

Nevenrestrictieleer

Naast de drie hierboven besproken wettelijke uitzonderingen kan een zogenoemde nevenrestrictie ertoe leiden dat concurrentiebeperkende gedragingen, mogelijk zelfs hardcore overtredingen, toch toelaatbaar zijn. De nevenrestrictieleer vormt onderdeel van het Europese mededingingsrechtelijke raamwerk. Bij de totstandkoming van de Landsverordening inzake concurrentie is door de wetgever bewust aansluiting gezocht bij het Nederlandse en Europese normenkader. Het begrip 'nevenrestrictie' is daarom ook voor Curaçao relevant. De nevenrestrictieleer houdt in dat een concurrentiebeperkende afspraak die rechtstreeks verband houdt met én noodzakelijk is voor de verwezenlijking van een de concurrentie niet-beperkende hoofdtransactie en aan die hoofdtransactie evenredig is, toch toelaatbaar is. Hierbij moet worden opgemerkt dat de hoofdtransactie zelf de concurrentie op geen enkele manier mag beperken.

5.3 Beoordeling van enkele specifieke vormen van samenwerking

In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk worden enkele geregeld voorkomende samenwerkingsvormen tussen concurrenten behandeld.

Gezamenlijke inkoop

Door samen te werken bij de inkoop van goederen of diensten kunnen ondernemingen mogelijk lagere prijzen bedingen. Afspraken over gezamenlijke inkoop vallen niet onder de hardcore overtredingen. Afhankelijk van de marktaandelen zijn gezamenlijke inkoop afspraken toegestaan onder de bagateluitzondering of is ontheffing van het kartelverbod mogelijk. Bij de beoordeling van de ontheffingsaanvraag zal vervolgens gekeken worden naar het totale marktaandeel, de structuur van de markt, en het belang van het gezamenlijk ingekochte product in het productieproces.

Deze elementen zijn voor de FTAC van belang, omdat door de gezamenlijke inkoop coördinatie van de gedragingen van de partijen op de afzetmarkt wordt vergemakkelijkt wanneer de partijen in hoge mate kosten gaan delen, gezamenlijk een bepaalde mate van marktmacht bezitten en de markt kenmerken vertoont die aanzetten tot coördinatie. Het is daarom verstandig vooraf contact op te nemen met de FTAC om de toelaatbaarheid van de samenwerking op het gebied van inkoop te bespreken.

Gezamenlijke milieumaatregelen

Bedrijven kunnen gezamenlijk besluiten om uit milieuoogpunt niet langer gebruik te maken van "single use plastics" en foam-bakjes. Het is echter niet toegestaan om gezamenlijk af te spreken de additionele kosten hiervan geheel of gedeeltelijk op de consument te verhalen. Dit betreft een prijsafspraak tussen concurrenten en is altijd verboden. De betrokken bedrijven moeten zelf beslissen in welke mate zij deze kosten wil doorbelasten aan de consument of er een marketingvoordeel uit wil halen door dit niet te doen.

Delen van informatie

Wanneer uitwisseling van informatie, al dan niet via een brancheverenigingen, tot gevolg heeft dat onzekerheid over de strategische keuzes van concurrenten verminderd, beperkt dat de concurrentie. Met name wanneer de informatie strategisch of commercieel gevoelig is, kan dat ervoor zorgen dat bedrijven niet meer zelfstandig hun marktgedrag bepalen. De concurrentie wordt dan beperkt en deze bedrijven zijn in overtreding van het kartelverbod. Bedrijven moeten daarom goed opletten welke informatie ze direct of indirect met elkaar delen.

Informatie is strategisch of commercieel gevoelig wanneer:

- De informatie over zaken gaat waarop de bedrijven met elkaar concurreren. Denk bijvoorbeeld aan de prijs voor hun product of dienst.
- De informatie actueel is, over toekomstig marktgedrag gaat of frequent wordt gedeeld. Hoe actueler de informatie, of hoe vaker deze wordt gedeeld, hoe gevoeliger de informatie.
- De informatie gedetailleerd is en terug kan worden herleid naar individuele bedrijven. Hoe gedetailleerder, hoe gevoeliger de informatie.
- De informatie niet beschikbaar is voor andere bedrijven of consumenten.
- Er weinig andere bedrijven actief zijn op de markt.

Samenwerking vooruitlopend op een concentratie

Ondernemingen die willen concentreren, moeten zich vóór de goedkeuring van de Autotiteit Cosument & Markt (ACM) (nog steeds) houden aan het kartelverbod. De ondernemingen mogen tijdens de onderhandelingsfase dus geen afspraken maken over prijzen, markten en/of het verdelen van klanten. Ook mogen de ondernemingen in beginsel geen concurrentiegevoelige informatie uitwisselen tijdens de onderhandelingsfase voor de concentratie.

Indien ondernemingen in het kader van de voorgenomen concentratie informatie met elkaar moeten delen om elkaars onderneming te waarderen, moet het uitsluitend die informatie betreffen die strikt noodzakelijk is voor het tot stand brengen van de voorgenomen concentratie. Partijen dienen in dat geval een geheimhoudingsverklaring te tekenen. Bovendien moet gebruikt worden gemaakt van zorgvuldig samengestelde teams die strikt vertrouwelijk met de informatie omgaan en die bestaan uit personen die zich niet direct of indirect bezighouden met de dagelijkse bedrijfsvoering van de ondernemingen. De FTAC adviseert gezien de schaal van de meeste bedrijven op Curaçao een dergelijk waarderingsonderzoek uit te besteden aan een externe partij.

5.4 Slot

De informatie over samenwerking die hier kan worden gegeven is noodzakelijk beperkt. Indien u wilt weten of uw afspraak in aanmerking komt, kunt u of uw gemachtigde contact opnemen met de FTAC om uw specifieke casus te bespreken.

Daarnaast hebben andere mededingingsautoriteiten, zoals de Nederlandse Mededingingsautoriteit, de Autoriteit Consument & Markt (ACM) en de Europese Commissie door middel van diverse beschikkingen en andere publicaties ondernemingen eveneens getracht inzicht te geven in de toepassing van de mededingingsregels in geval van samenwerking tussen ondernemingen. Met name de 'Richtsnoeren Horizontale Samenwerkingsovereenkomsten'[11] van de Europese Commissie en de Leidraden 'Samenwerking tussen concurrenten'[12] en 'Afspraken tussen leveranciers en afnemers'[13] van de ACM bevatten veel waardevolle informatie hierover.

8 Zie paragraaf 3.3 (artikel 3.5 t/m 3.12) van de Landsverordening inzake concurrentie
9 https://ftac.cw/wp-content/uploads/2017/07/Formulier-aanvraag-ontheffing-van-het-kartelverbod-def.pdf
10 Zie artikel 3.13 Landsverordening inzake concurrentie
11 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011XC0114(04)&from=NL
12 https://www.acm.nl/nl/publicaties/leidraad-samenwerking-tussen-concurrenten
13 https://www.acm.nl/nl/publicaties/leidraad-afspraken-tussen-leveranciers-en-afnemers

6. KERNFEITEN FTAC 2021

2021 stond bij ons, net als in de rest van de wereld in het teken van twee nieuwe Covid-19 varianten. Curaçao kende weer een volledige lockdown en de nodige voorzorgsmaatregelen en beperkingen om deze varianten te bestrijden. Deze noodzakelijke maatregelen hadden helaas ook weer hun weerslag op de economie van ons eiland, de overheidsfinanciën en de begroting van de FTAC.

6.1 Werkzaamheden van de FTAC

De Leden van de FTAC hebben in 2021 in totaal negen keer vergaderd. Er vonden zes reguliere overleggen plaats en drie overleggen in verband met de beschikking Ernst & Young. De overleggen vonden doorgaans plaats via videoconferencing, omdat één bestuurslid op afstand werkt.
De FTAC heeft in 2021 vijf beschikkingen vastgesteld, waaronder drie sanctiebeschikkingen, te weten twee beschikkingen waarin de overtreder een bestuurlijke boete werd opgelegd en één waarin de overtreders een bindende aanwijzing kregen opgelegd. Twee beschikkingen hadden betrekking op zaken waarvan het onderzoek al in 2020 was gestart. Eén beschikking was naar aanleiding van een ingediend bezwaarschrift.

6.2 Onderzoek en handhaving

> De FTAC heeft twee voldoende concrete signalen ontvangen met betrekking tot mogelijke overtredingen van het kartelverbod. Eén ontvangen signaal betrof mogelijke kartelvorming in het personenvervoer. Dit signaal is opgepakt en het onderzoek wordt voortgezet in 2022.
Er zijn op eigen initiatief twee onderzoeken uitgevoerd naar mogelijke kartelvorming. Het andere signaal gaf na een mailwisseling met de melder geen aanleiding voor een diepgaand onderzoek.

> Er zijn één formele klacht en twee signalen over mogelijk misbruik machtspositie bij de FTAC binnengekomen. Beide signalen vormden geen directe aanleiding om een handhavingsonderzoek te starten. Wel is de FTAC samen met de Fundashon pa Konsumido in overleg om in 2022 gezamenlijk een inventariserend onderzoek te starten.

> De FTAC is door twee ondernemingen benaderd om een informele zienswijze af te geven.

> Er zijn twee concentratie meldingen ontvangen.

> In 2021 is tweemaal bezwaar ingesteld tegen een beschikking van de FTAC en tweemaal is een partij rechtstreeks bij het Gerecht in eerste aanleg in beroep gegaan.

> De FTAC heeft eind 2020 een verzoek voor advies ontvangen van de minister van Verkeer, Vervoer en Ruimtelijke Planning. Het noodzakelijke onderzoek is in 2021 uitgevoerd en het advies is begin 2022 gepubliceerd.

6.3 Inrichting en bureau van de FTAC

In de personele bezetting en bij het ondersteunende bureau waren er in het jaar 2021 ook een paar wijzigingen. Net als in de afgelopen jaren was in 2021 de formatie van het bureau van de FTAC niet volledig ingevuld. Daarnaast ondervindt ook de FTAC de weerslag van de Covid-19 pandemie.

In het kader van de door de overheid getroffen maatregelen is de begroting van de FTAC voor 2021 en de daaropvolgende jaren additioneel gekort met 17%.

Dit heeft waarschijnlijk zijn weerslag op de manier waarop de FTAC zijn taken kan uitvoeren.

De personeelsleden moesten, net als de personeelsleden van de overheid zelf en van aan de overheid gelieerde entiteiten, door deze overheidsmaatregelen 12,5% inleveren op de salarissen.

In april 2021 hebben wij afscheid genomen van de heer Roland van den Bergh als bestuurslid van de FTAC. Nadat zijn benoemingstermijn was afgelopen heeft dhr. Van den Bergh besloten geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot herbenoeming voor een tweede termijn. We danken hem voor zijn inzet als lid van de FTAC en plaatsvervangend voorzitter in de afgelopen vier jaren.

Het Ministerie van Economische Ontwikkeling heeft de werving voor een derde bestuurslid geopend. De voorzitter van de FTAC zit in de wervingscommissie die verder bestaat uit een vertegenwoordiger van Balance, een extern adviesbureau op het gebied van werving en selectie, en de President van het Gemeenschappelijk Hof van Justitie.

De benoemingstermijn van de heer Gerard Bakker liep eveneens af in april 2021. Dhr. Bakker is door de Minister herbenoemd voor de tweede termijn als lid van de FTAC.

Het bureau heeft een belangrijk deel van 2021 gewerkt met een beperkte onderzoekscapaciteit. Eén medewerker was gedurende het jaar langdurig AO en van één medewerker is besloten haar in juni aflopende tijdelijke contract bij de FTAC niet te verlengen.

Eind 2021 kende de FTAC twee vacatures, één voor de functie van Legal Counsel en één voor de functie van onderzoeker.

In november 2021 is de FTAC gewisseld van administrateur. Galex Management B.V. is de nieuwe administrateur van de FTAC.

4. Zie voor een inhoudelijke uiteenzetting van het boetebeleid hoofdstuk 5 van dit Jaarverslag.

6.4 Voorlichting

De FTAC heeft vorige jaar, ook net als voorgaande jaren, geïnvesteerd in voorlichting. Het volgende is gedaan op het gebied van voorlichting:

- Er zijn een drietal korte animatiefilmpjes gemaakt, waarin de kernbegrippen van de Landsverordening inzake concurrentie worden uitgelegd.
- Er is een webinar gegeven over de Meldingsplicht Concentraties. Dit webinar werd verzorgd door de heer Wessel Geursen.
- De FTAC heeft voorlichting gegeven en bilaterale gesprekken gevoerd met verschillende personen, ondernemingen, ondernemersverenigingen en andere organisaties zoals de Centrale Bank van Curaçao en St. Maarten, Stichting Consumenten Belangen.

6.5 Opleidingen en cursussen

In het begin van het jaar is een opleidingsplan ten behoeve van de medewerkers van de FTAC vastgesteld. De FTAC heeft gedurende het jaar 2021 de volgende cursussen en opleidingen gevolgd.

Collectief

- Workshop SharePoint / Zaakregistratiesysteem (in house training).
- MBTI Training verzorgd door Deloitte.
- Verdiepende Cursus mededingingsrecht door de heer Wessel Geursen.
- Basiscursus Landsverordening inzake concurrentie voor medewerkers bedrijfsvoering (in house training).

Individueel

De voorzitter van de FTAC heeft een vier weken durende tailor-made cursus 'Overview mededingingsrecht voor bestuurder' gevolgd. Deze cursus werd verzorgd door de heer A. Andeweg, extern juridisch adviseur van de FTAC. De medewerkers hebben op individuele basis verschillende trainingen, workshops en webinars gevolgd, waaronder:

- Trainingen in verband met toetreding van Curaçao tot de World Trade Organisation
- Modules bestuursrecht (UoC)
- Webinar 'Actualiteiten burgerlijk procesrecht'
- Workshop 'Digital Readiness Assessment'
- Kennissessie APC 'Hervorming pensioenregeling'
- Diverse workshops verzorgd door het Regional Competition Center / Latin American and Caribbean Competition Forum, waaronder:

• Workshop on merger control in times of crisis.
• Workshop Financial Services:
Rejuvenating the financial services sector.
• Workshop Blockchain/International trade.

6.6 Overige kernfeiten

- De FTAC had een kennismakingsgesprek met zowel mevrouw mr. Ruthmilda Larmonie-Cecilia als de heer Ruisandro Cijntje MBA BSc, beiden Minister van Economische Ontwikkeling. In het overleg met de Minister Cijntje is o.a. gesproken over de oprichting van een Consumentenautoriteit en het onderbrengen daarvan bij de FTAC.

- In het jaar 2021 werd twee keer een ambtelijk overleg tussen de FTAC en het Ministerie van Economische Ontwikkeling gehouden. In verband met de Covid-19 pandemie was het niet mogelijk om meer ambtelijke overleggen met MEO in te plannen.

- Op 12 maart 2021 vond er een kennismakingsgesprek plaats tussen de voorzitter en de directeur van de FTAC met de Ombudsman van Curaçao, de heer mr. Keursly Concincion.

- Op 14 juli 2021 bracht het bestuur en de directeur van de FTAC een bezoek aan de Gouverneur van Curaçao, mevrouw George-Wout.

- Van 1 oktober t/m 16 oktober 2021 waren de voorzitter en de directeur van de FTAC op werkbezoek bij de Autoriteit Consument & Markt (ACM) Nederland.
Ze hebben ook deelgenomen aan het mededingingscongres georganiseerd door de Stichting Ontwikkeling Mededingingsrecht.

- De FTAC heeft in september 2021 deelgenomen het Latin American and Caribbean Competition Forum.

7.

FINANCIEEL VERSLAG 2021

7.1 Balans per 31 december 2021 (na resultaatbestemming)

ACTIVA	Referentie	31 dec 2021	31 dec 2020
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	–	18.970
Materiële vaste activa	2	21.513	35.349
Vlottende activa			
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3	–	15.600
Overige vorderingen		45.036	19.800
Liquide middelen	4	599.210	635.308
TOTAAL ACTIVAZIJDE		**665.759**	**725.027**

PASSIVA	Referentie	31 dec 2021	31 dec 2020
Eigen vermogen			
Algemene reserve	5	106.155	110.727
Resultaat boekjaar		-19.685	-4.570
Langlopende schulden	6		
Vooruit ontvangen overheidsbedragen		15.872	38.872
Kortlopende schulden	7		-
Schulden aan kredietinstellingen		6.732	2.224
Overige te betalen kosten		-	25.235
Overlopende passiva		556.685	552.541
TOTAAL PASSIVAZIJDE		**665.759**	**725.027**

Alle bedragen zijn in Antilliaanse guldens (NAf). De nummers 1 tot en met 7 refereren naar de toelichting per balanspost in paragraaf 7.4.

7.2 Staat van baten en lasten 2020

	Referentie	1 jan -31 dec 2021	1 jan -31 dec 2020
Baten			
Bijdragen Ministerie van Economische Ontwikkeling	8	1.502.000	1.420.050
Lasten			
Lonen en salarissen	9	753.771	753.263
Sociale lasten	10	130.667	119.131
Pensioenlasten	11	84.225	70.240
Afschrijvingen immateriële vaste activa	12	18.970	18.472
Afschrijvingen materiële vaste activa	13	-9.164	9.036
Overige personeelskosten	14	95.481	96.013
Huisvestingskosten	15	207.180	203.721
Kantoorkosten	16	107.918	68.575
Algemene kosten	17	127.494	82.010
Rentelasten en soortgelijke kosten	18	-5.133	-4.159
NETTO RESULTAAT		**- 19.685**	**- 4.570**

Alle bedragen zijn in Antilliaanse guldens (NAf). De nummers 8 tot en met 18 refereren naar de toelichting per bate of last in paragraaf 7.5.

7.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

7.3.1 Algemene toelichting

Belangrijkste activiteiten van de rechtspersoon:

- De Fair Trade Authority Curaçao (FTAC) is opgericht bij Landsverordening inzake concurrentie van 29 maart 2016 (de "Landsverordening"). Op 1 april 2017 zijn de drie leden van de FTAC benoemd. Vanaf 1 april 2017 kon de FTAC derhalve financiële verplichtingen aangaan. 1 April 2017 is daarom de startdatum van de financiële verslaglegging van de FTAC.
- De FTAC is een zelfstandig bestuursorgaan en een openbare rechtspersoon die haar wettelijke taken autonoom verricht.
- De FTAC is feitelijk gevestigd op Pietermaai 6, te Willemstad, Curaçao.

Stelselwijzigingen

Er hebben geen stelselwijzigingen plaatsgevonden.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

- De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor de kleine rechtspersonen, die uitgegeven zijn door de Raad voor de jaarverslaggeving.
- Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde.
- Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.
- In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste stelsel- en schattingswijzigingen zoals opgenomen in de desbetreffende paragrafen.

Vreemde valuta

- De posten in de jaarrekening van de FTAC worden gewaardeerd met inachtneming van de valuta van de economische omgeving waarin de organisatie haar activiteiten voornamelijk uitoefent (de functionele valuta). De jaarrekening is opgesteld in Antilliaanse Guldens; dit is zowel de functionele als de presentatievaluta.
- Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum.
- Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend in de functionele valuta tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.
- Niet-monetaire activa die volgens de verkrijgingsprijs worden gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op de transactiedatum.

7.3.2 Grondslagen voor de balanswaardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

Materiële vaste activa worden, tenzij anders aangegeven, gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

7.3.3 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de ontvangen overheidsbijdragen en de kosten en andere lasten over het jaar.

Lasten
De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Lonen en salarissen en sociale lasten
Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioen
FTAC heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa
Immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur/verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Overheidssubsidies
- Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst- en verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.
- Subsidies met betrekking tot investeringen in materiele vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de winst- en verliesrekening.

Financiële baten en lasten
Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehoudenmet de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

7.4 Toelichting op de balans

ACTIVA

[1] IMMATERIËLE VASTE ACTIVA
HET VERLOOP VAN DE IMMATERIËLE VASTE ACTIVA WORDT ALS VOLGT WEERGEGEVEN:

	Kosten van ontwikkeling
Aanschafwaarde	55.915
Cumulatieve afschrijvingen	-36.945
Boekwaarde per 1 januari 2021	**18.970**
Afschrijvingen	18.970
Mutaties 2021	18.970
Aanschafwaarde 31 december 2021	55.915
Cumulatieve afschrijvingen	55.915
Boekwaarde per 31 december 2021	**–**

[2] MATERIËLE VASTE ACTIVA
HET VERLOOP VAN DE MATERIËLE VASTE ACTIVA WORDT ALS VOLGT WEERGEGEVEN:

	Machines en installaties	Inventaris	Totaal
Aanschafwaarde	136.968	25.208	162.176
Cumulatieve afschrijvingen	-112.958	-13.869	-126.827
Boekwaarde per 1 januari 2021	**24.010**	**11.339**	**35.349**
Afschrijvingen	-9.298	-4.538	-13.836
Aanschafwaarde	136.968	25.208	162.176
Cumulatieve afschrijvingen	-112.958	-13.869	-140.663
Boekwaarde per 31 december 2021	**14.712**	**6.801**	**21.513**

Afschrijvingspercentage machines en installaties: 33%
Afschrijvingspercentage inventaris: 20%

[3] BELASTINGEN EN PREMIES SOCIALE VERZEKERINGEN	Per 31 december 2021	Per 31 december 2020
Premies sociale verzekeringen	–	15.600

OVERIGE VORDERINGEN	Per 31 december 2021	Per 31 december 2020
Waarborgsommen	10.250	10.250
Vooruitbetaalde bedragen	8.472	8.472
Te ontvangen bedragen	23.324	1.078
Te ontvangen van crediteuren	2.990	–
Totaal	**45.036**	**19.800**

[4] LIQUIDE MIDDELEN	Per 31 december 2021	Per 31 december 2020
Rekening courant bank	599.210	635.226
Kas	–	82
TOTAAL	**599.210**	**635.308**

Toelichting bij [4]: Het saldo van de liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

PASSIVA

[5] ALGEMENE RESERVE	2021	2020
Stand per 31 december	**86.470**	**106.155**

[6] LANGLOPENDE SCHULDEN	2021	2020
Schuld aan leverancier/handelskrediet	–	–
Bestemmingsfonds investeringen	–	–
STAND PER 1 JANUARI 2021	**38.872**	**61.872**
Correctie	–	–
Ontrekking	-23.000	-23.000
STAND PER 31 DECEMBER 2021	**15.872**	**38.872**

Toelichting bij [6]: de overheidsbijdrage bestaat uit een bijdrage uit 2017 van het Ministerie van Economische Ontwikkeling (MEO) voor investeringen in kantoorinrichting en automatisering. De overheidsbijdrage is in 2017 volledig gebruikt voor dit doeleinde. De bijdragen voor de investeringen zijn in 2017 ontvangen, maar zullen ten gunste van de afschrijvingslasten worden gebracht, in overeenstemming met de jaarlijkse afschrijving over deze investeringen.

[7] KORTLOPENDE SCHULDEN	Per 31 december 2021	Per 31 december 2020
Credit Card Visa	6.732	2.224
Handelscrediteuren	–	25.235
TOTAAL	**6.732**	**27.459**

7.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen: voorwaardelijke verplichtingen en belangrijke financiële verplichtingen.

Huurverplichtingen
De onderneming heeft een huurcontract afgesloten voor de huur van het pand op de locatie Pietermaai 6 te Curaçao. De huurverplichting bedraagt ANG 120.840 per jaar. Per 1 januari 2020 is het nieuwe huurcontract ingegaan.
FTAC heeft verder ook nog de volgende contracten lopen:
- Quickfiks ANG 7.568 per jaar voor schoonmaak.
- Antraco ANG 4.452 per jaar voor de lease van kopieerapparaten.
- Securitas Antias ANG 2.289 voor de beveiliging van het pand te Pietermaai 6.
- Core ANG 25.076 voor het ICT beheer van FTAC.
- UTS ANG 10.952 per jaar voor het telefoonabonnement van werknemers.

[8] BATEN	2021	2020
BIJDRAGEN MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ONTWIKKELING	**1.502.000**	**1.420.050**

Toelichting bij [8]: De netto-omzet over 2021 is ten opzichte van het vorige boekjaar met 8.5% gestegen.

[9] LONEN EN SALARISSEN	2021	2020
Bruto lonen en salarissen	753.771	702.473
Vakantietoeslag	–	50.790
TOTAAL	**753.771**	**753.263**

Toelichting bij [9]: De bezetting van het bureau van de FTAC bedroeg aan het begin van 2021 7,4 fte en aan het eind van 2021 6,5 fte. Over 2021 bedroeg het gemiddeld aantal fte van het bureau van de FTAC 6,9 fte. Alle werknemers waren werkzaam op Curaçao. Het bestuur van de FTAC moet bestaan uit 3 leden. In 2021 is één bestuurslid afgetreden, hierdoor bestond het bestuur van de FTAC uit 2 leden.

[10] OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	per 31 december 2021	per 31 december 2020
Te betalen lonen en salarissen	122	2.882
Af te dragen pensioenpremies	23.367	–
Reservering vakantiegeld	59.045	59.045
Verrekening overschot MEO	448.128	448.128
Accountantskosten	13.442	26.767
Te betalen sociale premies	9.470	–
Overige	3.111	15.718
TOTAAL	**556.685**	**552.541**

Toelichting bij [8], [9] en [10]: alle kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

[11] SOCIALE LASTEN	2021	2020
Premies AOV/AWW (bureau)	53.419	48.597
Premies AVBZ (bureau)	3.208	3.091
Premies ZV/OV (bureau)	3.979	3.179
Premies BVZ (bureau)	59.656	56.985
Premies BVZ (bestuur)	4.418	1.444
Premies AOV/AWW (bestuur)	142	46
Premies AVBZ (bestuur)	5.071	5.388
Premies ZV/OV (bestuur)	384	401
Cessantia bijdrage	400	–
TOTAAL	**130.677**	**119.131**

[12] PENSIOENLASTEN	2021	2020
Pensioenpremie personeel	84.225	70.240
TOTAAL	**84.225**	**70.240**

[13] AFSCHRIJVINGEN IMMATERIËLE VASTE ACTIVA	2021	2020
Kosten van ontwikkeling	18.970	18.472
TOTAAL	**18.970**	**18.472**

[14] AFSCHRIJVINGEN MATERIËLE VASTE ACTIVA	2021	2020
Machines en installaties	9.298	27.498
Inventaris	4.538	4.538
TOTAAL	**13.836**	**32.036**

[15] OVERIGE PERSONEELSKOSTEN	2021	2020
Reisvergoeding	15.152	2.482
Vervoer	15.688	13.912
Vertalingskosten	898	–
Overige kosten eigen personeel	7.842	4.320
Vergaderkosten en presentiegeld	1.352	248
Representatie en voorlichting	4.268	2.352
Scholings- en opleidingskosten	14.533	21.639
Wervingskosten	1.975	25.261
Inhuur personeel van derden	9.743	20.546
Verzekering personeeel	23.030	5.253
TOTAAL	**95.481**	**96.013**

[15] HUISVESTINGSKOSTEN	2021	2020
Huur onroerend goed	130.380	130.380
Huur & lease kantooruitrusting	6.710	7.607
Onderhoud onroerend goed	7.406	2.557
Kantoorinrichting	–	6.367
Gas, water en elektra	19.810	22.700
Verzekering onroerend goed	1.994	-3.050
Vaste lasten onroerend goed	2.357	2.231
Schoonmaakkosten	27.980	28.221
Mileu- en afvoerkosten	10.543	6.512
Overige huisvestigingskosten	-	196
TOTAAL	**207.180**	**203.721**

[16] KANTOORKOSTEN	2021	2020
Kantoorbenodigdheden	5.689	1.513
Publieke voorlichting	44.459	4.403
Portokosten	3.037	4.522
Telecommunicatie	16.032	11.613
Contributies en abbonementen	2.513	10.032
Overige kantoorexploitatie	36.188	36.492
TOTAAL	**107.918**	**68.575**

[17] ALGEMENE KOSTEN	2021	2020
Accountantskosten	27.000	26.767
Advieskosten	100.494	–
Juridische kosten	–	45.633
TOTAAL	**127.494**	**82.010**

[18] RENTELASTEN EN SOORTGELIJKE KOSTEN	2021	2020
Bankkosten en provisie	5.133	4.159
TOTAAL	**5.133**	**4.159**

7.6 Afsluitende opmerkingen en ondertekening

Gebeurtenissen na balansdatum
De aanhoudende effecten van de pandemie hebben economische gevolgen gehad op de financiële situatie van het eiland. Deze gevolgen zorgen niet voor significante twijfels over het continueren van de activiteiten van de FTAC.

Resultaatverdeling
Het resultaat, een verlies van ANG 3.813 zal aan de algemene reserve worden toegevoegd.

Willemstad, juni 2022

Fair Trade Authority Curaçao

Directeur: mr. V.H.G.M. Elisabeth

Het bestuur van de FTAC,

Voorzitter: Mw. M.I. Wedervoort

Lid: Dr. Mr. Gerard J.C.M. Berg

7.7. Analyse verschil uitkomst 2021 met budget

	2021 Werkelijk	2021 Budget	Mutatie	Mutatie (in %)
Baten				
Bijdragen MEO	1.502.000	1.666.931	-164.931	-10%
Lasten				
Lonen en salarissen	753.771	869.940	-143.169	-16%
Sociale lasten	130.667	180.456	-49.779	-28%
Pensioenlasten	84.225	113.476	-29.251	-26%
Afschrijvingen im-en materiële vaste activa	9.806	0	9.806	-
Overige personeelskosten	95.481	115.203	-19.772	-17%
Huisvestingskosten	207.180	165.185	41.995	25%
Kantoorexploitatie	107.918	111.421	-3.503	-3%
Algemene kosten	127.494	80.000	47.494	59%
Bankkosten	5.133	4.250	883	21%
Som der lasten	**1.521.685**	**1.666.931**	**-145.246**	**-9%**
NETTO RESULTAAT	**-19.685**	**-**	**-19.685**	**-**

Alle bedragen zijn in Antilliaanse guldens (NAf).

Toelichting op de verschillen in bovenstaande tabel
In 2021 werd het budget opgesteld ervan uitgaande dat een totaal van ANG 1.666.931 zou worden toegekend aan FTAC. Op 31 mei heeft MEO de FTAC schriftelijk geïnformeerd dat het toegekende budget NAf 1,502,000 bedraagt. Door bovenstaande beslissing van MEO is over het algemeen minder uitgegeven in het jaar 2021. De begroting van het jaar 2021 was niet aangepast aan het nieuw goedgekeurde bedrag. In de besprekingen met MEO heeft MEO aangegeven dat zij in overleg zijn met het Ministerie van Financiën om toch 1 extra ton toe te kennen aan de FTAC. In december 2021 zijn we geïnformeerd dat dit is afgewezen door het ministerie van Financiën.

Lonen en Salarissen
Door het tekort in het budget is een vacature niet ingevuld in 2021 waardoor de werkelijke kosten lager zijn dan het oorspronkelijk gebudgetteerde bedrag. De functie van een bestuurslid is vacant vanaf 1 april 2021.

Overige personeelskosten
De kosten voor opleiding personeel zijn lager dan begroot want, vanwege de onzekerheden die COVID-19 met zicht meebracht, zijn de meeste opleidingen online gevolgd en sommige opleidingen hebben niet meer plaatsgevonden. Deze kosten zullen dus in 2021 hoger zijn.

Huisvestingskosten
De huisvestingskosten zijn grotendeels vaste kosten in verband met het gebouw waarin de FTAC is gevestigd.
Er waren verder een aantal niet voorziene kosten, te denken valt aan het stofferen van de meubels.

Kantoorexploitatiekosten
Het is onder het budget omdat de kosten die gemoeid zijn aan de publieke voorlichting campagnes van 2021 minder waren dan gebudgetteerd.

Afschrijvingen
Er is geen rekening gehouden met afschrijvingsbegroting omdat het geen uitgave van liquide middelen is.

Algemene kosten
Hieronder vallen de accountants-advies-en juridische kosten. Dit is gewoon onder gebudgetteerd.

8. CONTROLEVERKLARING VAN ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Grant Thornton

Referentie: 138434/MR- 2220242

Grant Thornton Curaçao
Julianaplein 38
P.O. Box 360
Willemstad
Curaçao

T +(599) 9 430 0000
W grantthornton.com.cw

linkedin.com/gt-dutch-caribbean
facebook.com/grantthorntoncw

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de directie en raad van bestuur van Fair Trade Authority Curaçao

Rapport over de jaarrekening opgenomen in het jaarverslag

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Fair Trade Authority Curaçao per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering van de activa en passiva en methoden van resultaatbepaling.

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de jaarrekening van Fair Trade Authority Curaçao te Curaçao gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering van de activa en passiva en methoden van resultaatbepaling en de relevante bepalingen uit Boek 2 van het in Curaçao geldende Burgerlijk Wetboek.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd in overeenstemming met internationaal algemeen aanvaarde controlestandaarden. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van een ontbrekende ministeriële beschikking

Wij vestigen de aandacht op het feit dat conform de Subsidieverordening Curaçao 2007, een door de overheid gesubsidieerde entiteit geen subsidie mag gebruiken zonder een officiële ministeriële beschikking. Voor het jaar 2021 is er geen ministeriële beschikking ontvangen van de overheid. Wij

© Grant Thornton. Alle rechten voorbehouden. Grant Thornton op Aruba, Bonaire, Curaçao en St. Maarten zijn lidfirma's van Grant Thornton International Ltd (GTIL). GTIL en haar lidfirma's zijn geen wereldwijd partnerschap. Alle diensten worden geleverd door de lidfirma's van GTIL. GTIL en elk lid van GTIL vormt een aparte juridische entiteit. GTIL levert geen diensten aan cliënten. GTIL en haar lidfirma's zijn geen vertegenwoordigers van elkaar, hebben geen onderlinge verplichtingen en zijn niet verantwoordelijk voor elkaars handelingen of nalatigheden. Voor meer informatie kunt u kijken op onze website www.grantthornton.com.cw

hebben vastgesteld dat er wel een toezeggingsbrief van de overheid is ontvangen met subsidiebedrag voor het jaar en de termijnbetalingen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Fair Trade Authority Curaçao zoals vereist in de International Ethics Standards Board for Accountants' Code of Ethics for Professional Accountants (IESBA Code) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen bestuursverslag

Het jaarverslag omvat een bestuursverslag, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de bestuursverslag:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die is vereist voor het bestuursverslag.

Wij hebben de bestuursverslag gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de bestuursverlag materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten van de internationale Standaard 720.

Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van bestuur voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Boek 2 van het in Curaçao geldende Burgerlijk Wetboek en in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering van de activa en passiva en methoden van resultaatbepaling, en voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of Fair Trade Authority Curaçao in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit uit te voeren. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om Fair Trade Authority Curaçao te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of Fair Trade Authority Curaçao haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van Fair Trade Authority Curaçao.

© Grant Thornton. Alle rechten voorbehouden. Grant Thornton op Aruba, Bonaire, Curaçao en St. Maarten zijn lidfirma's van Grant Thornton International Ltd (GTIL).

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van onregelmatigheden, waaronder fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de internationaal algemeen aanvaarde controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van Fair Trade Authority Curaçao;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

© Grant Thornton. Alle rechten voorbehouden. Grant Thornton op Aruba, Bonaire, Curaçao en St. Maarten zijn lidfirma's van Grant Thornton International Ltd (GTIL).

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Curaçao, 21 juni 2022
Grant Thornton Curaçao

Marisol Roosberg, MSc RA

© Grant Thornton. Alle rechten voorbehouden. Grant Thornton op Aruba, Bonaire, Curaçao en St. Maarten zijn lidfirma's van Grant Thornton International Ltd (GTIL).

Fair Trade Authority
Curaçao

Fair Trade Authority

Pietermaai 6 Postbus 135, Punda
Telefoon: +5999 461 0067
Email: info@ftac.cw
Website: www.ftac.cw

Dit jaarverslag is een uitgave van de Fair Trade Autority Curacao [FTAC].

FTAC houdt toezicht op de regels van de Landsverordering inzake concurrentie. De FTAC is een zelfstandige en onafhankelijke toezichthouder.